

BIBLIOTEKA

Zakl. Nar. im. Ossolińskich

XVI

3087

2.

EX LIBRIS
LEONIS S. OLSCHKI

Bibliopolae Veneti
N° 17303
Scin. 8.2.

1. B. B.

n. Br. 92

Chiodetti Co. II.

17307
CORATIO in præstita obedientia Solēni Sanctissi-
mo. dño nostro Iulio. II. Pape. Nomine serenissimi
principis Alexādrī Regis Polonie & magni Ducis
Lithuanix &c. habita Romæ in Consistorio publi-
co per Reuerendum patrem Herasmum Vitellium
Episcopum Plocensem. die lunæ mensis Marcii.
Anno Salutis M.D.V.

Inquam antea: summa hominū supe-
rūq; potestas/Pōtifex beatissime Xpīa
ne rei publicæ opem auxiliumue tulit/
hoc profecto tempore potissimum eam
penē declinantem erexit/dum te supremum pasto-
rem/totius mūdi caput/uirtutis comite glia dignissi-
mum delegit. Quodcūq; enim optimus maximusq;
Impator uniuersi deus efficit. Id semp omni ex pre
beatum ac perfectum esse solet/Sed nihil certe pfe-
ctius (si uera citra omnē assentandi labem loqui fas
est) nihil gratius/iucundius nihil hoc seculo egisse
uideretur: q̄ q; te optatissimum equidem nauiculæ Pe-
tri rectorem/ac uigilātissimum Christi sui Vicariū
uno omnium ore creauit: qui innata atq; solita pru-
dentia tua: eius uicem in terris gerens: humana &
diuina omnia rectissime gubernares. Quis enim e
cunctis mortalibus/tanta modestia/ mansuetudine
atq; temperantia: singula & uniuersa moderando/
Pari æquitate: iustitia uirtute: atq; consilii altitudi-
ne/ felicem statum plurimorū Pontificum manutenē

do Tali fortitudine: prouidentia: atq; dexteritate: ma-
xima tandem pericula deuincendo: Ea deniq; obserua-
tia ac sanctimonia uiuendo/te dignior inueniri aut
sanctior excogitari potuisset: Nolebamus governa-
torem/qui aut fluctuante nauicula dubitaret/aut dor-
miret tranquilla: Non alium uolebat esse rerum ex-
perientia: nō alium animi magnitudo: Immortales
ideo uobis debentur gratia: clarissima lumina mūdi
Ecclesie sanctae colūnae bene firmatae: qui omni di-
latione postposita omni cessante impedimēto pasto-
rem uniuerso gregi Christiano tantis uirtutibus co-
ruscantē prospexistis. Quippe qui nō solū ex oībus
eligi: & ab oībus approbari debuerit: Verū etiā oībus
anteponi & ab oībus uenerari iusto iudicio uestro
meruerit. Colūba hāc priuatim educari nō poterat:
quā uos tā sctē inspirauit. Patrono illa fauisset suo
granum secuta/ sed tunc uolitās orantibus uobis ue-
nit ex alto. ¶ Vellem deinde amplissimos laudum
tuarū cāpos ingredi. Sed uereor Beatissime Pōtifex:
ne dum iteꝝ intrauero: nunquā detur amplius exe-
undi facultas. Quis enim oceanum immensum cir-
cūquaꝝ enauigare? Quis singulas cœlorum stellas
connumerare? Quis deniq; fulgentissimum mundi
Solem/ apertis oculis intueri/ aut humanis facibus
adiuuandum contendere præsumat? Cum igitur te
Deus maximus: tempore hoc nostro: oībus ornatum
cunctis uoluerit excellere rebus/ neq; oratione/ laudi-
busue nostris crescere/ neq; silētio decrescere/ aut pau-

citate diminui poteris/cum iam toto orbe terrarum
uirtus & laudes tuæ sint/&erūt semp celebratissimæ
Verum duo sunt mihi hac luce breuissime cōplectē
da:alterum ut mandato iussuq; Regis nostri: huic
Sanctæ Sedi obsequētissimi tibi plusquā possumus
cōgratulemur/& deuotā p̄stemus obedientia. Altere
exactissime admoneamus:ut rempublicā Christianā
magna calamitate oppressam/Immo uerius sup̄ma
iactura Terra mariq; periclitantē: diligenter ac cir
cūspectissime p̄ dignitate tua puideas. ¶ Quā incre
dibili itaq; lætitia/quā immēso gaudio Rex & oīs
Polonia nra incesserit: Cū tuū illū lætissimū gratissi
mūq; nuntiū excepisset/qui te Apostolice sedis Re
ctore ac totius orbis moderatore insignem/Litterarū
testimōio declarauit. Nullis equidē uerbis exprimi
potest: subito ingēres Campanarū tinnitus/Tubarū
clangores/Timpanorū sonitus/Cōgratulantū uoces
festos atq; solemnes dies:cunētis urbibus & agris re
sonabant. Hinc patrefamilias cū cōiuge & liberis ex
ultāte.hinc Sacerdote cū Clericis:totoq; ecclesiastico
conuentu Deo laudes debitas p̄cinente.hinc omniū
generum:ætatum & ordinū/uiri ac feminæ/cuiusq;
loci:atq; cōditionis:usq; adeo congaudebant:ut mœ
nia ipsa & templa uiderentur ac tecta lætari. Rex
uero ipse in medio cœtu/atq; clarissima Præsulum
heroumq; corona:quas laudes/quales dotes:quātas
deniq; uirtutes/Sanctitatis tuæ palam recensibat.
longe ante ex aliis fide meritis intellectas/uix multo

tempore explicari posset. Sic uno omniumque consensu
decretum est & iniunctum: ut quod primum Sanctitati tue
eius nomine congratulatum ueniremus: qui nunc presen-
tem hanc maiestatem tuam intuentes. quibus quidem
uerbis mentem & deuotionem regis nostri ostendamus
Non se offert satisfaciendi commoditas temporis an-
gustia prohibente. Cui tantum congratulamur: quam
tum neque potest humanum ingenium comprehendere:
neque Romanum uel Articum eloquium superare.
¶ Sanctitatem demum tuam flexis corporis & animi
genibus/Salutamus. Simulque in uerum ac maximum
Pontificem nostrum suscipientes ueneramur. Nu-
men tuum uelut presentem deum adoramus. Alexan-
dram Regem nostrum omnibus uotis tuis obsequen-
tissimum esse & fore pollicemur. ¶ Ipse quidem Rex
noster ut breuissimis rem percurramus. tum a reli-
giosissima prosapia: Christianissimisque parentibus or-
tus (Quippe cuius patruus. Vladislaus Rex: cum
Thurcis manum conscruens: pro fide christi fuso san-
guine mori uoluit) tum diuinis legibus imbutus &
auctus nedum Iesum Christum reuereri: sed reipsum
qui unicus eius in terris Vicarius existis: obseruare:
uenerari: & excolere curabit: neque unquam desistit. Hoc
ipsum facit Elisabeth mater regia: omnium quae unquam
fuerunt Reginarum foelicissima: excellenti Impera-
torum sanguine progenita: filia Regis: Soror regnum
olim magni Regis coniunx. Trium tandem poten-
tissimorum regum parens gloriosissima. Quae cum

omnibus regni primoribus deuotionem suam: tuæ
sanctitati comendat: ut ea gratia qua te in pastorem
suscipiunt: animas & corpora eorum benigne accep-
tes: plenitudine potestatis tuæ ianuas regni coelorum
illis aliquando oportune patefacturus. ¶ Nunc ut reliqua
absoluamus: nutum christianum statum prosequemur.
Sic ab hostibus religionis nostræ diminutum:
dum suæ quisque utilitati consulit: communi omnium
salute neglecta. At cum bonus princeps id uinculum
sit: quo res publica continetur & coheret. Cuius etiam
uitali quodam spiritus: fulcitur atque consistit: publicis
Christianorum commodis: solita uirtute tua prodesse cu-
rabis: dum illis Deus optimus te praesse uoluit. Tuum
est uigilare super gregem commissum: comprimere Barba-
rorum malignitatem: inimicorum Christi arcere potestatem:
& eorum seuitiam a Christianis ceruicibus amouere.
Quis nam imperia tua recusabit? Quis semel
instituta contemnere poterit aut immutare? Est tibi
a Deo rex omnium tributa potestas. Instes toto conatu
pulsam negligentiam: dum tempus patitur: ut Christiani
nominis: pristinum decus: tua opera restituatur.
¶ Urget Polonia: cum amplissimo Lithuaniae ducatu.
(Qui iam pridem regno in unam eandemque monarchiam
perpetuo incorporatus est) Laessitur continue sex
atrocissimis atque potentissimis hostibus ab annis supra
Centum Tribus Scitarum Imperatoribus ferocissimis
Plurima milia hominum bellatorum in statione capestri
ducentibus: uno Caphe propinquo ad latus Boristheis

transfossam residente. Altero circum Thanaim & Paludem meoridem maxima loco tenente: qui nūc præsentia sua in manibus Regis est. Tertiū sunt remotiores Asiatici/ latissimam inhabitantes Regionem: Hii omnes assiduīs incursionibus regnū impetere: ac defatigare nō desistunt: famē atq; sitim: æstū & algorem/ ac omnem miserorū inediā conēnentes Repentino ingressu/ & fuga celerrima tutati sæpius & adiuti. Quartus est Massagetarum Dux Russiæ maiori imperās. Quintus Misiæ seu moldaniæ dñs. Vterq; damnis innumeris/ & belloꝝ continuis impēsis Regnum turbare solent: ut nunq̃ quiescere possit Quæ omnia Thurci nutu & suggestione: ab eo potissimū tempore ordinantur. quo Byzantium miserabiliter occupauit. & Monachastū cū Lycostomo Castella munitissima: ad ripam Danubii sita abstulit plurimis solo æquatis. Sextus deinde Turcus ipse est hostis omniū cōmunis. qui copias militum numerosissimas sæpi⁹ ad fines regni depopulādos trāsmittit Cuius scelestissima facinora in dei templis phanatis: in uirginibus impeditis. in matronis & senibus stupēda tyrannide ferro necatis. quæ & quāta relictā sint: ac recentissime appareāt. animus meminisse horret luctuq; refugit. Suo ista ære: suo milite: & maximis laboribus hucusq; sustinuit. nemine Principum Christianorū suffragante. Nulla externa præsidia adhibita: quīs implorata fuissent/ & sæpius quæsita. Spe alebamur continua: & nudis pollicita

tionibus detinebamur: quorum neq; minimus quid-
dem effectus aliquando apparuit. Súptibus nostris
& assidua cum infidelibus actione uicina ocia foue-
bamus. Quæ dū ita regnū hoc amplissimū ab annis
plurimis/nullo curante debilitauerint. maiora ppe-
diem nobis & toti Christianitati pericula: si puís-
sum non fuerit metuuntur. Naturaliter quippe mala &
nocitura oía metū incutiunt: & iustū timorem quod
omniū infantuli palā docent: quos nulla adhuc rex-
perientia aut usus mouet. Sed natura ipsa impel-
lit. hii enim dormientes: & terreni: & expalescūt: &
a somno metu excitant. Et quis dominia nostra mo-
tu continuo belloꝝ agitata nunq̃ in somno fuerint/
excitantur tamen suo & aliorum imminenti casu: &
ultimo piculo. Præuident iacturā. Si ab hac Sācta
Sede: & a uicinis Principibus nō succurrat. Quæ
ut cūq; sit: aliis ocio turpentibus perire nollent. Té-
peratus enim timor cohibet animos. Assiduus uero
& acer ac extrema admonens/etiam ultima experi-
ri suadet. Habēda siquidē est ratio dignitatis: sed in-
terdū salutis nō minor. ¶ Tuum est periclitanti pa-
triæ subuenire: dū ille cui⁹ uices geris/Petro naufra-
ganti manū porrigere nō neglexit. qui etiā patri sup-
no de sibi creditis & cōmissis rationē reddens. gloria
bundi uerbis & animo dicere uoluit. nō se pdidisse
quenquā. Perdunt plurimi in seruitutem ppetuam
infidelium abducti: clamat iuuentus/maiores suppli-
cant. misere cōtundūt pectora matres: dum pdolor

fidem Christi abnegare: diuersis poenarū generibus
 inducti coguntur. In tanta itaq; Christianā reipubli
 cā cōsternatione: periculorumq; atrocitate. hoc uni
 cum uisum est publice salutis remedium: ad te qui
 totius orbis moderator existis: ut opem ferres confu
 gere. Non est amplius consultandi locus: nō uerbis:
 non dictis opus est: facto & uiribus agēdum erit.
Libertatis equidem ppugnator. Coronam e quer
 cu statuere maiores. Illi omnium bonarum artium
 ac præcipue fortitudinis muneratores. Tu qui uirē
 tem Quercum ac integratmglandibus aureis: & Cla
 uibus Petri decoratam pro insigni geris. libertatem
 Cristianā merito tueri debes. ne adusq; interitū/ma
 nu pernitiōsa: infidelium conculcetur. Ex quo im
 mortalem æternitatis gloriam: & sempiternū apud
 deum meritum consequeris. Seruus nāq; seruorum
 Dei es.

FINIS.

*Nō ualete peccare fortuna haec est. Nihil est sciē
 tia diuina fortuna*

*Ionā hoc care et in altari. quādis oculus des
 titutus.*

*Andare a briglia mōta. ferece oculus inuē
 colui e proffido nede lē. et hominū illi uenit dochi
 nāz arcana patet.*

*Andare raccogliendo i grappoli d'oppre et c' uedemato.
 Raceno: aliquo effeta uedemia colligere.*

